

VARIETATS LOCALS DE PRUNERES

G CONSELLERIA
O AGRICULTURA,
I PESCA I ALIMENTACIÓ
B INSTITUT RECERCA
/ I FORMACIÓ
AGROALIMENTÀRIA
I PESQUERA
ILLES BALEARS

*Selecció de les varietats de pruneres
més reconegudes d'una col·lecció d'unes
10 varietats preservades per l'IRFAP*

VARIETATS LOCALS DE PRUNERES

«Se'n fan de seques,
sobretot les de frare, per
la qual cosa les ruixen
amb aigua bullent i llavors
es deixen assecar al sol
damunt canyissos».³

LLEGENDA:

DIMENSIONS:

 Molt petit (< 3,3 cm)

 Petit (3,3 - 4,1 cm)

 Mitjà (4,1 - 5,3 cm)

 Gros (> 5,3 cm)

DOLÇOR:

 Poc dolç (< 13 °Bx)

 Dolç (13 - 18 °Bx)

 Molt dolç (> 18 °Bx)

1 °Bx (grau Brix) = 1 g de sacarosa / 100 g de solució.

La proporció de mides entre les varietats no s'ajusta a la real.

CLÀUDIA VERDA

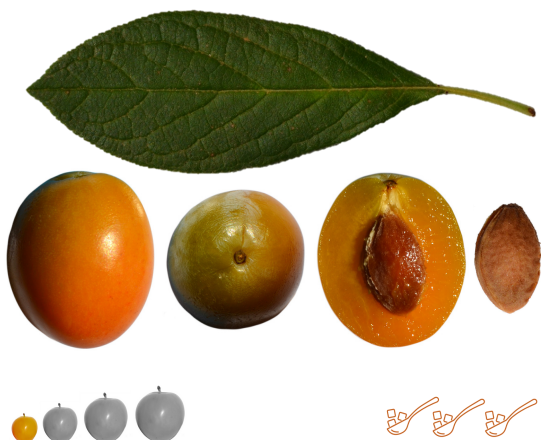

Arbre de port estès i vigor mitjà que floreix a mitjan abril. Té les fulles el·líptiques, amples, amb el marge serrat.

Fruit aplatat pels pols, amb la pell de color verd groguenc i la polpa taronja. El pinyol té forma circular. Es recol·lecta a mitjan agost.

COLL DE BROCAL

Arbre de port penjant i vigor mitjà que floreix a finals de març. Té les fulles de forma el·líptica, estretes i serrades.

Fruit de forma el·líptica, amb la pell de color verd groguenc i la polpa taronja. Es recol·lecta a mitjan agost.

Anomenada per l'Arxiduc com una de les varietats més comunes que es fan Mallorca.³

COR DE BOU

Arbre de port erecte i vigor mitjà que floreix a mitjan març. Les fulles són el·líptiques i serrades.

Fruit ovat, amb la pell de color groc ataronjat i la polpa taronja. Es recol·lecta a la primavera d'agost (varietat primerenca).

DE LA SANG

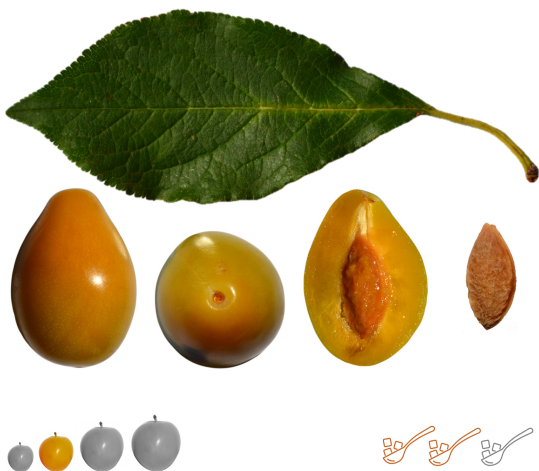
Arbre de port penjant i vigor mitjà que floreix a mitjan març. Té les fulles el·líptiques, estretes i amb el marge serrat.

Fruit circular, amb la pell i la polpa de color vermell. Es recol·lecta a finals de juliol (varietat primerenca).

Descrita com a «grossa, vermella i de suc sanguinós».⁵

FRARE BLANC

Arbre de port estès i vigor mitjà que floreix a finals de març. Té les fulles el·líptiques, amples i serrades.

Fruit de forma obovada. Tant la pell com la polpa són de color verd groguenc. El pinyol és el·líptic i estret. Es recol·lecta a mitjan agost.

Mencionada com una de les varietats que es fan a Mallorca.⁴ Descrita com «de forma oblonga, i punxeguda; n'hi ha de frare blanc i de frare vermell o roig, [...] solen esser saboroses totes les de frare».¹

FRARE ROIG

Arbre de port estès i vigor mitjà que floreix a finals de març. Les fulles són obovades i serrades.

Fruit de forma obovada, amb la pell de color violeta fosc i la polpa taronja. El pinyol és el·líptic estret. Es recol·lecta a finals de juliol (varietat primerenca).

La bibliografia la situa a Mallorca^{3,4} i Menorca.^{2,6} Mencionades per l'Arxiduc, qui especifica que «se'n fan de seques, sobretot les de frare, per la qual cosa les ruixen amb aigua bullent i llavors es deixen assecar al sol damunt canyissos».³ També les al·ludeix amb el nom de *prunes de fra roig* (Menorca), les descriu amb «molt fruit i bones», i n'esmenta la idoneïtat per a la preparació d'almívares, conserva i gelatines.²

FRARE VERD

Arbre de port estès i vigor mitjà que floreix a finals de març. Té les fulles el·líptiques i amb el marge serrat.

Fruit obovat, amb la pell i la polpa de color verd groguenc. El pinyol és el·líptic estret. Es recol·lecta a mitjan agost.

Conreada a Mallorca i Menorca.^{2,3} Mencionada per l'Arxiduc, amb les mateixes especificacions de frare roig.³ També la referencia a Menorca amb el nom de *pruna de fra verd*, que la descriu amb «molt fruit, gran, llarga i bona» i n'esmenta l'aptitud per a la preparació d'almívars, conserva i gelatines.²

FRESA

Arbre de port estès i vigor mitjà que floreix a mitjan març. Té les fulles de forma oval, estretes i serrades.

Fruit de forma circular, amb la pell de color violeta fosc i de color vermell, la polpa. Es recol·lecta a l'inici de juliol (varietat molt primerenca).

JAPONESA GROGA

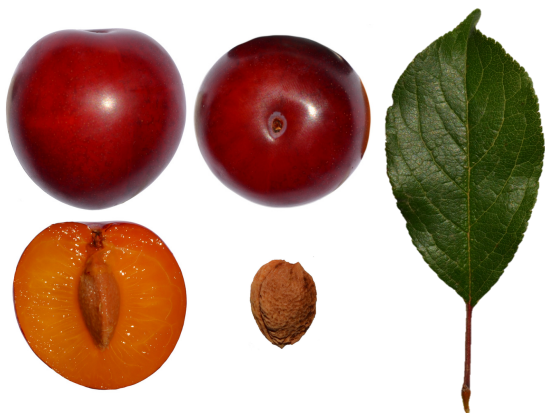

Arbre de port penjant i vigor feble que floreix a mitjan març. Les fulles són el·líptiques, curtes i serrades.

Fruit circular, amb la pell i la polpa de color groc. Es recol·lecta a mitjan juny (varietat molt primerenca).

JAPONESA VERMELLA

Arbre de port penjant i vigor fort que floreix a principis de març. Té les fulles curtes, serrades i obovades.

Fruit circular, amb la pell de color vermell i la polpa de color taronja. Es recol·lecta a la darrera de juny (varietat molt primerenca).

MODRONYA

Arbre de port erecte i vigor mitjà que floreix a finals de març. Té les fulles obovades, llargues, amples i serrades.

Fruit circular, amb la pell de color violeta fosc i la polpa taronja. El pinyol és circular. Es recol·lecta a la primavera de juliol (varietat molt primerenca).

Descrita com a «blava i poc gustosa».¹

SANT JOAN

Arbre de port estès i vigor fort que floreix a mitjan març. Les fulles són obovades i serrades.

Fruit circular, amb la pell de color vermell i la polpa taronja. Es recol·lecta a mitjan juny (varietat molt primerenca).

Les referències bibliogràfiques la situen a Mallorca i Menorca.^{2,4} Mencionada per l'Arxiduc, qui la descriu com a «blanquinoso, gairebé rodona, poc dolça i de relativament poc fruit».²

REFERÈNCIES:

Recopil·lació feta per: Suau, T. (2016). «Recerca bibliogràfica de varietats locals a les Illes Balears: albercocs, cireres, garroves, peres, pomes i prunes». Institut de Recerca i Formació Agroalimentària i Pesquera de les Illes Balears.

¹ Alcover, A. M. i Moll, F. de B. (1930-1962). *Diccionari català- valencià – balear* (DCVB). Volums I – X.

² Augsburg, A. Ll. S. (1890). *Die Balearen*. Volum I. La Isla de Menorca. Edició de Caixa de Balears Sa Nostra (1982). Ciutadella.

³ Augsburg, A. Ll. S. (1871). *Die Balearen*. Volum V. Mallorca. Edició de Caixa de Balears Sa Nostra, dirigida per Isabel Moll Blanes (1987). Palma.

⁴ Cerdà, P.A. (1910). *Agricultura pràctica regional*. Estampa d'en Sebastià Pizà. Palma.

⁵ Gran Enciclopèdia de Mallorca. (1989-2004). *Promomallorca*. Palma. Volums 1 – 24.

⁶ Ramis Ramis, J. (1819). *Sobre la plantació de les pruneres*. Recollit dins *Revista de Menorca*. Volum XXI-C. Setembre 1926.

